

נוסח לא מתוקן

פרוטוקול מס' 140

ועדת הכספים

יום ה', י"ח בתשרי התשמ"ו, 3 באוקטובר 1985, 10:00
(תל אביב)

חברי הועדה:

נכחו:

א. שפירא - יו"ר
נ. ארד
י. ארידור
ג. גדות
פ. גרופר
ד. דנינו
א. ויינשטיין
א. ורדיגר
י. כהן
י. מצא
ע. סולודר
ע. עלי
י. צבן
ח. קופמן
ח. רמון
א. שלום
ג. שפט
ד. תיכון

מוזמנים:

מ. ינון - יו"ר רשות השידור
א. פורת - מנכ"ל רשות השידור
מ. לוי, ע. עמר - " "
סגן שר האוצר ע. אמוראי
י. דרורי, א. לבנון - משרד האוצר

מזכיר הועדה: א. קרשנר
יועצת כלכלית: ס. אלחנני
יועץ משפטי: א. דמביץ

קצרנית: א. אשמן

סדר היום: א. הצעות לסדר היום (עמודים 2, 25)
ב. תקציב רשות השידור לשנת 1985
ג. מניות הבנקים שבידי הקשישים

א. הצעות לסדר היוםהיו"ר א. שפירא:

אני פותח את הישיבה ומברך את כולם בחג שמח. אני שמח מאד שבחול המועד סוכות אנחנו מקיימים את הישיבה שלנו בסוכה.

א. ויינשטיין:

הצעה לסדר היום. יש הרבה מאד מחירים שהממשלה קבעה והם מחאימים לאינפלציה גבוהה - קנסות, ריביות ועוד. דוגמה אחת: אם אדם מבקש להקטין מקדמות מס ואחר כך מחברר שההקטנה לא היתה מוצדקת, גובים ממנו ריבית בשעור 0.7% ליום. שעור כזה מחאימים לאינפלציה בשעור 20% או 10% לחודש ולא 2% - 3%.

אני מציע שהמזכירות חפנה בשם הועדה לאוצר. בבקשה להגיש לנו ללא דיחוי החאמת למדיניות החדשה לגבי כל התשלומים שאזרחים נדרשים לשלם לממשלה כריבית, קנסות ועוד.

ד. תיכון:

הנושא עלה לפני שבועיים או שלושה שבועות. הממונה על הכנסות המדינה הבטיח חוץ זמן קצר להגיד לוועדה הצעה שבה יהיה עידכון כלפי מטה של כל הקנסות בגין איחור בתשלומים, קנסות שהוחאמו לאינפלציה. אני מציע לשאול את הממונה על הכנסות המדינה מהי יגיש את ההצעה.

א. ויינשטיין:

אם זה מוסכם, אני מבקש שחיה פנייה של הועדה להחיש את העידכון.

היו"ר א. שפירא:

אני רוצה לומר דבר בענין שחיקת השכר, שאני בטוח שאף אחד לא יודע, פרט לקזכ"ל ההתדרות ישראל קיסר שבועדאי יודע. אנחנו מדברים על שחיקת חמורה בשכר, מ-111 ל-93 נקודות ברוטו, לפי פרופסור ברוננו, שחיקה בשעור 18%. הלכתי למפעלים לבדוק מה זה נוחן לייצוא. אמר לי כלכלן שבמפעלים שלנו זה לא נחן כלום. שאלתי איך יכול להיות דיר רזה. הוא הסביר שרוב מפעלי התעשייה שילמו ב-15 באוגוסט את השכר עבור יולי, חבר הכנסת רמון חמיד דיבר על כך שאם גובים מס הכנסה באיחור של חודשיו, השחיקה היא גדולה. אם שילמו ב-15 לחודש עבור חודש קודם, השחיקה היתה בשעור בין 15% ל-20%, הרווח על שחיקת התשלום היה בדיוק כמו הירידה בשכרו של הפועל. יותר מזה, כאשר הפועל הלך להוציא את שכרו, הוא כבר שילם על המוצר עוד 20%. אם שילמו ב-1 באוגוסט שכר עבור יולי, זה קצת אחרת. אבל אם שילמו ב-15 באוגוסט שכר עבור יולי, השחיקה של האינפלציה החודשית היא בערך התמורה של השחיקה בשכר. במפעלים שלנו, אלה ששילמו ב-15 לחודש עבור חודש קודם, לא מרגישים שום הנאה משחיקת השכר.

י. צבן:

זה טעון בדיקה.

היו"ר א. שפירא:

העצמאיים, שתמיד קיבלו כספים יום יום, מצבם עכשיו הרבה יותר גרוע.

ח. רמון:

ברבעון למיסים התפרסם מאמר של יורם גבאי והוא כותב שב-1984 איבדה המדינה 1.1 מיליארד דולר בגלל האינפלציה. הסכום הזה שהפסידה המדינה לא הגיע לציבור השכירים, הוא התחלק בין חברות ועצמאיים.

א. ויינשטיין:

עצמאיים מקבלים את החמורה אחרי ארבעה חודשים.

ס. אלחנני:

זה נלקח בחשבון החמחיר.

ב. תקציב רשות השידור לשנת 1985היו"ר א. שפירא:

תקציב רשות השידור נגמר בסוף ספטמבר. אני לא כל כך שמח לאשר תקציב לסלוויזיה, אבל בלי רדיו אי אפשר לחיות. צריך גם לשמוע בשורות טובות. לפני יומיים שמענו בשורות טובות, שמענו על הפעולה של צה"ל בחוניס. אחרי שהאמריקאים משבחים אותנו, אני מקווה שלא יעזו יהודים ללכלך אותנו, ובוודאי לא שרים מהקבינט.

י. כהן:

הדיון היום בא בעקבות כמה דיונים שכבר קיימה הועדה בענין רשות השידור. הועדה מצאה לנכון ללוות את רשות השידור ולקיים דיון ממצה במסגרת ועדת משנה בראשותו של חבר-הכנסת יורם ארידור. הדיווחים ששמענו בוועדת המשנה לא שכנעו אותנו שמה שנעשה ברשות השידור הוא מניח את הדעת.

נוצר מצב מוזר מאד. כל משרד ממשלתי וכל רשות ציבורית שמקבלת חלק מתקציבה מן הממשלה חלוח עליהם ההחלטות של הממשלה ושל הכנסת. חמיד אמרנו שרשות השידור צריכה להיות עצמאית גם מבחינה כלכלית, אבל גם היא כפופה להחלטות של ועדת הכספים בענין התקציב וגובה האגרה, ולנו אין מידע מספיק על הנעשה ברשות. ממעט המידע שדולף אלינו ההתרשמות של רוב חברי הועדה היא שאמנם בכל פעם מדברים על חוכנית לייעל את הפעילות, קודם כל מבחינה כלכלית, לצמצם במספר עובדים מיותרים, שעות נוספות, מנגנון מנופח, בכל פעם אנחנו שומעים על חוכנית, אבל אין גוף שיכול לכפות על רשות השידור, על הרדיו ועל הטלוויזיה, לבצע אותה מדיניות ייעול שהרשות עצמה אמרה שהיא עומדת לבצע.

הממלכה הזאת שקוראים לה רשות השידור נקלעת למשברים, ריב סמכויות בין הנהלת הרשות והמנכ"ל, בין המנכ"ל ומנהל הטלוויזיה בפועל, או לא בפועל. לפי דעתי, ועדת הכספים נוסלת על עצמה אחריות שאסור לה ליטול על עצמה אם היא מאשרת תקציב או אגרה כשאינן למדינה כוח לכפול על רשות השידור לבצע אותה מדיניות שהיא רוצה לבצע. בגלל מבנה הרשות או בגלל אי הגדרת סמכויות נוצר מצב לא בריא מבחינה ציבורית.

אני ממליץ שלועדת המשנה תהיה אפשרות לקיים מעקב יסודי אחר ביצוע אותה תוכנית, החוכנית שהאוצר דיבר עליה ושרשות השידור דיברה עליה, ושאיננה מתבצעת. בלי אחריות ובלתי סמכות, כפי שהעניין מתנהל עכשיו, אנחנו לא מצליחים למלא את תפקידנו ואנחנו נושאים באחריות.

לכן, אדוני היושב ראש, אני ממליץ לא לסיים היום את הדיון, להטיל על ועדת המשנה שוב לבדוק את התוכנית ואחייסם החוכנית שהציעו האוצר ורשות השידור, כדי שנוכל במצפון נקי לאשר תקציב לרשות השידור.

היו"ר א. שפירא:

ועדת המשנה המליצה לאשר תקציב לרשות השידור.

י. ארידור:

ועדת המשנה קיימה דיונים והגיעה למסקנה משותפת שהעניינים ברשות השידור מבחינה כספית לא עומדים ברמה הנדרשת. ועדת המשנה היתה סבורה שהנושא המור מכדי שיוחלט עליו בוועדה-משנה, והמליצה שמליאת ועדת הכספים תדון וחכריע בעניין.

היו"ר א. שפירא:

אני מבקש מחבר-הכנסת ארידור, שהוא יושב ראש ועדת המשנה, להסביר לנו מה לא בסדר, למה ביקשתם להעביר את הנושא למליאת ועדת הכספים, היכן העוקץ.

י. ארידור:

לפי מה שכחבה גב' סמדר אלחנני בדו"ח שלה, יש חריגות שלא נראה שאפשר יהיה לחקן אותן עד סוף שנת הכספים, חריגות במספר העובדים, שכר ושעות נוספות. אינני יודע מה המספרים המעודכנים, אנחנו קיבלנו אינפורמציה לפני כחודש, ולפי הנתונים שקיבלנו כדי לחקן את החריגות צריך עד סוף השנה לרדת בצורה דרסטית מאד במספר העובדים ובשעות הנוספות. לא נראה לנו שזה יחבצע.

יש קיצוצים בהוצאות תפעול, ולפני חודש עמדה ההוצאה על הרמה הנדרשת. מצד ההכנסות, לא ברור באיזו מידה סעיף ההכנסות יחקיים. לעת עתה נראה שיש כיסוי, אבל לא ברור מה יהיה בעתיד. יש חלק מהאגרה ששולם מראש. יש ספק לגבי הכנסות מפרסומת. על סעיף ההכנסות קשה לקיים שליטה, ואם בסעיף ההוצאות לא יהיו קיצוצים כדרוש בכוח אדם ובשעות נוספות, נצטרך לאשר תקציב נוסף לרשות השידור. אף אחד לא רוצה לאשר תקציב נוסף לרשות השידור, אבל ברגע זה אין ערובה שלא יתבקש תקציב נוסף. לפיכך ביקשנו שהדיון יהיה במליאת ועדת הכספים כדי שהיא תחליט מה לעשות בנושא זה.

היו"ר א. שפירא:

אני בטוח שקראתם את הניחוח של גב' סמדר אלחנני. אם למצות את הדברים, רשות השידור הוציאה 32% מהתקציב במשך חמשת החודשים הראשונים, במחירי הרבעון השני, וגבחה בערך 47% מההכנסות.

י. ארידור:

צריך לקחת בחשבון שיש תשלומים מראש לכל השנה.

היו"ר א. שפירא:

התקציב היה בנוי על 1400 משרות, בפועל מקבלים שכר 1580 עובדים. דהיינו, כ-12% מעל התחזית. התקציב המקורי היה בנוי על 57,665 שעות נוספות לחודש. בפועל מספר השעות הנוספות לחודש היה 64 אלף -ההבדל של 20%.

אנחנו רוצים לדעת מהי מצב החובות של רשות השידור.

ח. רמון:

אני רוצה להתייחס לשיטת הדיון בנושא. אנחנו דנים עכשיו לא בתקציב רשות השידור אלא בעידכון התקציב.

היו"ר א. שפירא:

בשני הדברים - גם בעידכון וגם בתקציב לרביע השלישי של השנה.

ח. רמון:

הועדה מטפלת ברשות השידור הרבה יותר מאשר בשאר המוסדות שטיפולה. כשהצעתי לדון בענין קריה-ארבע, ואני מסכים שזו הצעה חריגה, הודיעו לי כל חברי הועדה באופן קטגורי שגם אם הם מסכימים מהותית הרי כשדנים בעידכון לא נכנסים לענין התקציב. דיון גדול על תקציב מקיים בחחילת השנה, זהו הנוהל, כך אמרו לי. רוב חברי הועדה שהצביעו נגד ההצעה בענין קריה-ארבע הסבירו שהם מצביעים כך מפני שבהצעה יש חריגה מנוהל.

והנה כאשר באים לענין רשות השידור, הכל בסדר. צריך לדון על עידכון, ושלוש או ארבע פעמים שנה מקיימים דיון מהותי על התקציב. אני לא מכיר גוף אחר שהועדה מטפלת בו בצורה כזאת כמו ברשות השידור. (י. מצא: זה טוב או רע?) זה רע.

הנושא הוא רגיש. תקציב רשות השידור הוא 40 מיליון דולר מחוץ תקציב המדינה שהוא יותר מ-20 מיליארד דולר. זהו חלק קטן מאד מתקציב המדינה. אם כל כך הרבה דנים בנושא זה, הרי זה לא מפני שענין הכספי מדאיג אותנו. אני משוכנע שבכל רשות של המדינה נמצא חריגות בסדר גודל כזה שמצביע עליהן הדו"ח של גב' סמדר אלחנני, ואני לא בא להגן על חריגות. יש אי סדרים ברשות השידור. אני חבר בוועדה לעניני בקורת המדינה ושם מחגלים לנו דברים חמורים מאד. אילו היו דנים עוד על עשרים או שלושים מוסדות באותה אינטנסיביות שדנים על רשות השידור, לא הייתי מעלה את הבעיה. דווקא נושא רשות השידור עולה כאן בחיכופות כזאת כי לכל אחד יש ענינים אחרים אל רשות השידור. כולנו אנשים פוליטיים, לכל אחד יש חשבון עם רשות השידור, ולכן מתעסקים באופן אינטנסיבי בעניני רשות השידור. נגד זה אני מתקומם. יש משרדי ממשלה עם תקציבים הרבה יותר גדולים, ולא דנו בתקציבים שלהם. צריך להיות סדר עדיפויות בדיוני הועדה, צריך לקבוע במה דנים ובמה אין דנים. יש 15 משרדי ממשלה, רק על כשישה מהם קיימנו דיון רציני. אבל כשאים לענין רשות השידור, הכל נזעקים. אילו חשבתה שמה שכואב לחברי הועדה הוא רק שברשות השידור יש 180 עובדים חריגים, הייתי מוריד את הכובע. אבל לא זה הענין.

אני מציע לוועדה לנהוג ברשות השידור כמו שנוהגים בכל גוף אחר, לא יותר טוב ולא יותר רע; לפקח על רשות השידור כמו שמפקחים על משרדי הממשלה, לא יותר ולא פחות.

י. כהן:

אחה מכיר משרד ממשלתי שיש בו חריגה כזאת?

ח. רמון:

כן. לא קיימנו דיון ראשוני על 8 או 9 ממשרדי הממשלה. זה לא ענין אותנו, זה לא על סדר היום.

ד. תיכון:

לא היה זמן.

ח. רמון:

למה יש זמן לדון ארבע פעמים בשנה בענין רשות השידור?

ד. תיכון:

כי אושר חקציב לחצי שנה בלבד, ולכן דנים.

ח. רמון:

כשבאו לפני חודשיים לעדכן את חקציב רשות השידור, הועדה דחתה את העידכון. לא נוהגים כך בשום משרד. אם יהיה עידכון של חקציב המדינה, האם יעלה מישהו על דעתו לבדוק אם דרוש יהיה חקציב נוסף?

חקציב רשות השידור הוא חלק מחקציב המדינה. אני מבקש לטפל בחקציב רשות השידור כמו בחקציב המדינה, לא יותר טוב ולא יותר רע.

ע. עלי:

לאחר הדברים של חבר-הכנסת רמון, אני רוצה להעיד על עצמי שאין לי שום חשבון פוליטי או אישי עם רשות השידור, אין לי טענות אישיות כלפי רשות השידור. אנחנו דנים היום לא על חכנים ומהויות אלא על החקציב. לפי מידע שנמסר לוועדת המשנה, יש חריגות מהחקציב ורשות השידור איננה ממלאה אחר הוראות הממשלה בדבר קיצוצים בחקציב ובכוח אדם.

אני מבקש לדעת מראשי רשות השידור אם בתוכניות שלהם לזמן הקרוב יש ייעול, שיפורים, עמידה במסגרת החקציב, קיצוץ במספר העובדים כמתחייב ממדיניות הממשלה וכפי שמופיע בחקציב. האם החקציב של הרשות בנוי כבר לפי החלטות הממשלה? לפי מיטב ידיעתי, החקציב נקבע ואושר עוד בטרם הוזלטה הממשלה על קיצוצים. השאלה היא אם המדיניות החדשה של הממשלה באה לידי ביטוי בחקציב רשות השידור?

שמענו ממר פורח שבחקציב שנה זו לעומת שנים עברו יש ייעול וירידה גם בשעות נוספות וגם במספר העובדים. אדרבה, אנחנו מבקשים לשמוע במה היו שיפורים.

לפי הדו"ח של גב' אלחנני, בגלל העסקה מספר גדול יותר של עובדים מוציאים פחות לפעולות והפקות. הייתי רוצה לדעת באיזו מידה יש פגיעה ומה בדעתכם לעשות כדי לטפל בבעיות אלה.

אם נקבל תשובות בענין זה, אחמוך באישור התקציב. אנחנו צריכים לקבל תשובות ברורות. רשות השידור היא לא גוף אקסטרטוריאלי, למרות שהיא עצמאית היא נמצאת במסגרת מדינת ישראל ומחייבת אותה כל מדיניות שמחייבת את משרדי הממשלה ומוסדות אחרים שסמוכים על שולחן הממשלה.

פ. גרופר:

חבר-הכנסת רמון, יש הבדל בין רשות השידור וגופים אחרים, כי רשות השידור מוצגת לראווה יום יום לעיני כל תושבי מדינת ישראל. נכון שיש בעיות גם במשרדים אחרים ובפינות שכוחות אל שאף אחד לא יודע מה נעשה בהן, אבל רשות השידור מופיעה יום יום לעיני תושבי המדינה בכתיבה, ולכן ברור שהרגישות לנושא היא גדולה.

שנים אני שומע את הויכוחים על התקציב, לא פעם אחת בשנה, זה נכון, אלא מספר פעמים בשנה. לא מאשרים לרשות תקציב לשנה שלמה כי רוצים לקיים פיקוח, רוצים שחיה אפשרות לחוץ בנושאים מסוימים שכולנו ביחד מעוניינים בהם. כל זה גלוי וידוע. אני גם חושב שזה טוב. בענין ציבורי פחות כזה צריך לדבר עם האנשים לפחות פעמיים בשנה, ולא לחת להם חופש לשנה שלמה. אני חושב שגם אנשי הרשות לא צריכים להתנגד לכך, כי זו אחריה יותר מדי גדולה.

ח. רמון:

יש ועד מנהל, יש מליאת הוועד המנהל, יש גופים שנקבעו בחוק רשות השידור.

פ. גרופר:

אנחנו יודעים איך ממנים את הוועדים. עם כל הכבוד לכל הוועדים, טוב שנוכל להגיד מה שאנחנו רוצים להגיד. זה בריא לדמוקרטיה.

את החומר הזה שאנחנו מקבלים מדי שנה בשנה - אני יכול כבר לשיר אותו: לא מקצצים במידה מספקת, אין תקציב לחוכניות ובינתיים אנשים מסתובבים ב"היכון", כשיהיה כסף הם יעשו חוכניות. וכך לא רק השנה, הדברים חוזרים על עצמם. אני רוצה לדעת מה עשו בפועל, כמה אנשים לא יכולים למלא תפקיד כי אין תקציב לביצוע הפעילות, אין כסף להפקות.

אנחנו מדברים ובסופו של דבר נאשר תקציב, אבל בינתיים יש לנו אפשרות לבקש אינפורמציה, יש אפשרות לשמוע ולהשמיע דברים, יש אפשרות לבקר.

א. ויינשטיין:

אנחנו עומדים בפני בעיה מהותית חמורה. שמענו בוועדת המשנה שברשות השידור יש חריגה, כאשר המדיניות היום היא מדיניות אי-חריגה. אם מאשרים תקציב שיש בו חריגה, כאשר המדיניות הכוללת היא של אי-חריגה, הרי זה דבר חמור מבחינתנו. אי אפשר לאשר תקציב כזה.

האם בכך מביאים לסגירתה של רשות השידור? לא. רשות השידור פועלת זה מספר חודשים בלי תקציב מעודכן.

א. פרשנר:

שלושה ימים.

א. ויינשטיין:

אם רשות השידור פועלת שלושה חודשים ללא עידכון, גם אם לא נאשר היום את התקציב לא נגרום דבר מהותי למערכת.

אני קורא לועדה לא לאשר היום את התקציב, משני טעמים. ראשון, עם כל הכבוד, לא נמצאים כאן האנשים הנכונים מרשות השידור. אני אומר לפרוטוקול: את רשות השידור אי אפשר לנהל. יש שמות מפוצצים כמו ועד מנהל, אבל אין לו שום משמעות. אין משמעות להנהלה, אין משמעות ליושב ראש ולמנכ"ל, אין משמעות לתקציב. חייבים פעם לזעזע את הרשות. המערכת הזאת עובדת שנים רבות ולא מתנהלת. אי אפשר לנהל אותה. צריך לומר את הדברים לממשלה ולשר האחראי על רשות השידור. צריך לעשות שינויים יסודיים ומהותיים במערכת.

אם לא נאשר את התקציב, רשות השידור אמנם תמשיך לעבוד אבל יהיה זעזוע. נכתוב מכתב למר החינוך והתרבות, נודיע לו שהיו אצלנו דיונים כאלה וכאלה, שברשות השידור יש חריגות, נבקש שהשר יכנס לעובי הקורה. האחריות היא שלו. גם הוא לא מסוגל לנהל את רשות השידור.

ד. דנינו:

לסגור את תלוויזיה.

א. ויינשטיין:

ממשיכים ברוטינה, הרשות ממשיכה ברוטינה, הועד המנהל ממשיך. מתוך אילוצים אנחנו ממשיכים ברוטינה, הועד המנהל ממשיך מתוך אילוצים, המנהל הכללי ממשיך מתוך אילוצים, היושב ראש וכל המועצות ממשיכים ברוטינה מתוך אילוצים. אפשר להפסיק את זה לא על ידי כך שהתלוויזיה תפסיק לפעול. היא צריכה להמשיך לפעול. הצרכן עושה חשבון שהוא מקבל תועלת מרשות השידור יותר מאשר הפוליטיקאים חושבים שהיא מזיקה להם או לענינם. יש מערכת פוליטית שבצדק או שלא בצדק אומרת שהרשות איננה ממלאת את תפקידה, אבל את הצרכן לא מענינה המערכת הפוליטית, לו יש תועלת.

ח. רמון:

אין אפשר לא לאשר תקציב ובכל זאת להמשיך לפעול? הכסף נגמר.

א. ויינשטיין:

אנחנו צריכים לשאול אם אנחנו צריכים לזעזע את המערכת או לא. אני חושב שאנחנו צריכים לחפש דרכים לסייע, כי המערכת המנהלת את רשות השידור היא עצמה נמצאת בקשיים עצומים, היא עומדת בקורה עצומה, כשלא מבינים את הנעשה ומפנים את כל השומת הלב לניהול שלא קיים, ומצד שני מאשרים לה תקציב ולכאורה היא צריכה לנהל. כדי ללכת לקראת המערכת, לקראת רשות השידור, לקראת המדיניות, אני חושב שלא צריך היום לאשר תקציב. אם נאשר, אנחנו ממשיכים ברוטינה של שנים.

י. צבן:

ראשית, אני מבקש שנקבל חשבונו לשאלוח בנייר שהכינה הלוטנה הכלכלית לועדה גב' סמדר אלחנני.

שנית, אני מבקש לשאול את מזכיר הועדה אם יש בקשה של שר האוצר לעדכן את תקציב רשות השידור.

א. קרשנר:

הממשלה אישרה את התקציב הבסיסי לכל השנה, ויש בקשה של הממשלה לאשר את העידכון. הממשלה את התקציב לכל שנת התקציב ואת העידכון לרבע השני, עכשיו שר האוצר, בשם הממשלה, פונה לועדה.

י. כהן:

אני מבקש שגם נציג האוצר יחייחם לתקציב רשות השידור.

י. צבן:

בעיקרו של דבר אני מקבל את הגישה של חבר-הכנסת רמון. מוסכם על כולנו כי המצב ברשות השידור בלתי מקבל על הדעת. אין זה מצב רגיל. אני לא מכיר עוד משרדים שנמצאים במצב אדמיניסטרטיבי וניהולי כשל רשות השידור.

ד. תיכון:

אני מציע להבדיל בין הרדיו והטלוויזיה.

י. צבן:

לדעתי, זהו מצב שאיננו מקבל על הדעת והדברים עלולים יום אחד להתפוצץ בצורה לא נעימה. המערכת מתפקדת ממש בניסים.

בדרך כלל מערכת כזאת של רשות שידור ממלכתית צריכה איזון עדין במערכת הפוליטית, בתוך הקואליציה, בין קואליציה ואופוזיציה, עם הגורמים שפועלים בשטח, עם העובדים והעורכים. איזון כזה לא קיים בשום קטע, הוא לא קיים בתוך הקואליציה, הוא לא קיים בין הקואליציה והאופוזיציה, הוא לא קיים בין המערכת הפוליטית והמערכת המקצועית. יש בזה מחדל גדול מאד, שלא התחיל בתקופת כהונתה של הממשלה הזאת, הוא הולך ונמשך. אני מציע לחשוב ברצינות על הטיפול בנושא זה.

אני מסכים שועדת הכספים נמצאת במילכוד: מצד אחד אנחנו אחראיים להעברת כספים לרשות השידור, מצד שני איננו רוצים להיות מי ששים יד על הברז ואומרים שאם ירקדו על פי החליל שלנו נפתח את הברז, ואם לא ירקדו לפי החליל שלנו, נסגור את הברז. אנחנו לא עוסקים היום בענייני התוכנים אלא בעקרונות, והדברים האלה לא מאוזנים, לא מאורגנים. החוצאות נראות גם היום, אבל הדברים עלולים להחמיר הרבה יותר.

אני לא יכול שלא לחזור ולומר כאן שוב ושוב כי כלל שהיה מקובל בישראל שבועד המנהל של רשות השידור יש נציגות לאופוזיציה ממשיך להיות מופר. זה לא בריא להיבט הדמוקרטי בחפקוד של המערכת. אני לא רוצה להשלוח ולומר שנציג של האופוזיציה יבריא את המערכת, אבל אני מנצל את ההזדמנות לחזור ולומר שהייצוג חסר. במשך כל השנים האחרונות לא התאפשר לשום גורם, לא מהחחום הפוליטי ולא מהחחום הכלכלי, שיש לו קונספציה אלטרנטיבית למדיניות, להציג את הקונספציה שלו בהוכנית רצינית, לא השובה לשתי שאלות. לא היתה אפשרות להציג ולהסביר קונספציה מול קונספציה. יש לחץ עצום של דעות מקובלות, עם ואריאנטים שונים בתוך מערכת הדעות המקובלות, ואין אפשרות להציג אלטרנטיבה. אני חושב שזה סימפטום למערכת שלא מתפקדת כראוי.

ג. גדות:

אני לא מתכוון להסתיר את דעותי, כמו שלא הסתירתי אותן גם בעבר. אני מתנגד לגישה של חבר-הכנסת רמון, שאני רואה אותה כמתחסדת. אני מבחין בין תפקידי בוועדת הכספים ובין מה שאולי ייאמר עלי מחר ברדיו ובטלוויזיה.

אנחנו דנים בנושא משום שהמחוקק קבע שאנחנו צריכים לדון בו. אנחנו חייבים לדון בו. ועדת הכספים עומדת פה על פעולה שהיתה אמורה להתבצע על ידי הוועד המנהל של רשות השידור. זו הכתובת, לא הרפרנט, לא הממונה על החקציבים, לא מנהל הטלוויזיה, גם לא המנכ"ל - הכתובת מבחינתה של ועדת הכספים היא הוועד המנהל ויושב ראש הוועד המנהל של רשות השידור. אם אנחנו צריכים לדון בנושא שוב ושוב הרי זה משום שהוועד המנהל לא ממלא את תפקידו כראוי. ועדת הכספים לא יכולה להיות ועד מנהל, במקרה הגרוע היא יכולה להיות אולי כלב השמירה של הוועד המנהל בחחוט החקציב, לא מעבר לכך. לכן אני רוצה לעסוק רק בחקציב.

לא מטרידה אותי העובדה שההוצאה הגיעה ל-32% מהחקציב וההכנסה ל-47%, למרות שההכנסות היו צריכות להגיע ליותר מ-60% כי הלחץ הגדול ביותר בגבייה הוא בחחילת השנה. לא זה מטריד אותי. מה שמטריד אותי הוא שבועדת הכספים, בוועדת המשנה, שמענו מיושב ראש הוועד המנהל, מהמנכ"ל ומממלא-מקום מנהל הטלוויזיה סיפורים על כוונה נחרצת לחתוך במספר העובדים. אם אינני טועה, היה סיפור על קיצוץ ב-200 - 250 עובדים בתוך חודשיים, לכל היותר ברבעון. מה קורה? ועדת המשנה העבירה את הנושא למליאה כי אנחנו צריכים להחליט על חקציב כאשר אנחנו יודעים שלא מתבצעות ההבטחות שנתן הוועד המנהל לוועדה הזאת. האם זה לא ניהול כושל?

א. ויינשטיין:

מי שידוע את העדר-כוחו לא צריך להבטיח.

ג. גדות:

לדעתי, יש להם היכולת והכוח, זו פשוט שאלה של ניהול. במקום להתעסק בשאלה מי ינהל מהדורת חדשות ביום זה או אחר, צריך לנהל. אני חושב שהנהלת רשות השידור והוועד המפקח צריכים לפקח, לקבוע מדיניות ולבצע אותה.

אני לא רואה עצמי כחבר הוועד המנהל של רשות השידור, אבל מצד שני, כחלק מהוועדה הזאת אני גם לא רואה עצמי ככלי ריק, כמי שרק צריך לאשר החלטות חקציב פעם ברבעון. החפקיד שלנו בוועדה הזאת, כאנשי ציבור, הוא לפקח את הוועד המנהל מבצע את ההבטחות שנתן לוועדה הזאת. הוועד המנהל איננו מבצע, כמו שלא ביצע דברים אחרים. אני לא מדבר על דברים יותר חוכניים ומהותיים לקיומה של רשות השידור אחת שהיא מנופול.

ידידי מר מיכה ינון, האחראיות היא עליך. אל תשיל אותה מעל כתפיך לא לעבר המנכ"ל ולא לעבר אף אחד אחר. אתה וחבריך בועד המנהל אחראיים לענין, ואנחנו דורשים ממך לעמוד לפחות בהבטחות שנחת לועדה הזאת.

א. ורדיגר:

אני מצטרף לדבריו של חבר-הכנסת ויינשטיין ומציע לא לאשר היום את החריגות, וזאת מכמה סיבות.

א. פורת:

אין חריגות.

א. ורדיגר:

רשות השידור במבנה הקיים היא אנטי-ממלכתית, אנטי-לאומית, אנטי-דתית. את הבקורת שלי על הטלוויזיה הסברתי לפני יותר מחצי שנה במליאת הכנסת ואחר כך בועדת החינוך והחברות. מי שהגה את המבנה הבלתי מוצלח של רשות השידור היה ראוי בזמנו שיקצו לו את הידים. שלומיאליות. המבנה כל כך מורכב, כל כך לא מוצלח, שאם לא ישונה - ואני לא יודע מי ישנה - אני לא מאמין שאפשר לשנות ולשפר את רשות השידור.

לכן אני אומר שאנחנו צריכים להנחק מזה - הכנסת וועדת הכספים - לא לפקח, לא לדון, לא להחערב, כי זה גם לא עוזר.

מדברים על פוליטיזציה, חבר-הכנסת צבן מדבר על כך שבועד המנהל אין בכלל נציג לאופיזציה. האם זו הבעיה. אני עומד בקשר עם 15 עובדים בחוף רשות השידור ויש לי גם דיווחים בכתב על מה שנעשה ולא נעשה. מאז הועלחה הבקורת בכנסת, לא ראיתי שום החייעלות, אני לא רואה שלום בית, אי אפשר למנות מנהל לטלוויזיה. זו פרשה מסובכת מאד.

אני מציע שועדת הכספים היום לא תאשר את הבקשה המוגשת לה.

היו"ר א. שפירא:

דוגמה אחת. כאשר נפטר אחד הצדיקים מבני-ברק, אחד מגדולי הדור, הסטייפלר, ליתהו לעולמו רבע מיליון יהודים. צדקחו עמדה לו ושמו וחמונתו לא הופיעו בטלוויזיה. אבל לא כדי לזכותו בזכות הזאת החליטה הטלוויזיה לא להזכיר אותו. לא היה נשיא במדינה ולא היה ראש ממשלה שבלוויה שלהם הלכו רבע מיליון יהודים. אני לא ראיתי דבר כזה. באו אנשים מכל הארץ, היו אנשים שההעלמו. אבל הטלוויזיה כלל לא הזכירה דבר. אני לא רציתי להגיד דבר בענין זה, כי ידעתי מה חשב האיש על הטלוויזיה ושהביזיון הכי גדול היה אם חלילה היו מראים את המונחו בטלוויזיה. הוא לא רצה בזה. אבל לא להזכיר ארוע שבכל העולם הזכירו אותו, לא לציין שאיש גדול כזה נפטר? המקום היחידי שלא הזכירו את זה הוא הטלוויזיה הישראלית.

א. ורדיגר:

צריך להגיד גם מה כן מזכירים - כאשר מתפגרת איזה שחקנית, משומדת - - -

היו"ר א. שפירא:

או אילו מישהו מאנשי אש"ף היה מת.

י. מצא:

אתחיל בסוף: אני בעד אישור החקציב. למרות שאני לא שבע רצון מכל מה שקורה בטלוויזיה, אני בעד אישור החקציב. אלוף ההחממות היום היה חבר-הכנסת חיים רמון, ששאל למה דנים בנושא זה שוב ושוב. אתה יכול לתת לי דוגמה אחת של משרד מטשתי שמסוגל ללחוץ על כפתור ולהפסיק את שידורי החדשות?

ח. רמון:

משרד הבריאות, משרד החינוך - - -

י. מצא:

לא משרד הבריאות סגר בתי חולים ושלח את החולים, שר החינוך לא סגר בתי ספר.

ח. רמון:

גם ההנהלה של רשות השידור לא סוגרת. העובדים סוגרים.

י. מצא:

העובדים רואים שעשרה חודשים מתווכחים ולא מגיעים למינוי מנהל. אני יכול להגיד לכם במלוא האחריות שהעובדים, שלא באשמתם, כמעט הפסיקו לייצר. למה אין אנחנו מאשימים את ממשלת ישראל עצמה, המערך והליכוד גם יחד? יושבים גדולי האומה, שרים מכאן ומכאן, מתווכחים על מינוי מנהל ולא מצליחים להגיע לסיכום. מה צריך לעשות עובד ברשות השידור כשהוא רואה מצב כזה? אם יגיעו לסיכום ויתנו להם מנהל, יכול להיות שהמערכת תנסה שוב לתפקד.

בישיבה של ועדת המשנה שמענו הצהרה קשה מאד, שהיא מביאה אוני היום להצביע בעד אישור החקציב. ההצהרה היתה: תאשרו או לא תאשרו חקציב, רשות השידור עומדת להסגר במחצית נובמבר או בסופו. דוד אדמון אמר זאת מפורשות, אמר לפרוטוקול. דוד אדמון, שהוא יושב ראש ועדת הכספים של רשות השידור, אמר שהרשות חסגה בנובמבר מפני שלא מיישמים את ההמלצות לצמצומים. אין לי ספק שעכשיו נשמע הצהרה אחרת ממר פורת.

אם לא נאשר את החקציב, לא פחרנו שום בעיה. הממשלה צריכה להכנס לתמונה, למנות מנהל ולתבוע מהמנהל להשלים סדר.

ע. סולודר:

אני רוצה להודות ליושב ראש הוועדה חבר-הכנסת אברהם שפירא שמארח אותנו בסוכתו.

אני מצטרפת לכל הדברים שאמר חבר-הכנסת חיים רמון. נכון שהנושא הוא רגיש במיוחד, ולכן בכל פעם שהוא עולה לדיון אנחנו מרגישים את עצמנו כבעלי המאה שרוצים להיות גם בעלי הדעה. לא כן צריך להיות.

כולי מחוממת נגד הדברים שאמר חבר-הכנסת ורדיגר על הנפטרים. אינני חושבת שדברים כאלה יש להם מקום בוועדת הכספים. אבל זה נוגע בחילוקי דעות פוליטיים ואילו הדיון שלנו צריך להיות עניני לגופו של החקציב. לגופו של הענין יש מספיק נימוקים לבקורה על רשות השידור בחחום החקציב.

הדיון שלנו הוא כללי, אבל גם בבקורת צריך להבדיל בין רדיו ובין טלוויזיה. נדמה לי שאת עיקר הקצף שופכים על הטלוויזיה ולא על הרדיו, שבו המצב קצת שונה. יש בעיה של ניהול, בעיה של בחירת מנהל, ונדמה לי שזה אחד הגורמים למצב הקיים ברשות השידור.

אני לא חושבת שועדת הכספים של הכנסת יכולה להחליף ועד מנהל, מה גם שהועדה האחראית לנושא היא ועדת החינוך והתרבות. יכול להיות שצריך להביא לידי כך שיהיה דיון רציני בנושא בממשלה ולא רק בכנסת.

היו"ר א. שפירא:

ובלבד שלא יקום ערוץ שני בטלוויזיה.

ע. סולודר:

אולי אם יקום ערוץ שני, יתחדרו העניינים בערוץ הראשון.

אני אצביע בעד אישור החקציב, כי אינני רוצה שהצבעה שרירותית חסגור את רשות השידור, אבל זו הפעם האחרונה בוועדה הזאת שאני מצביעה בנושא זה כשמונח לפנינו דו"ח כזה. לא יחכן שבכל רביע נקבל דו"ח שכולו מלא חריגות, בלי לקבל הסבר מניח את הדעת.

בעקבות הדברים ששמענו בוועדת המשנה, ולנוכח הדו"ח שכחבה גב' סמדר אלחנני, אני מבקשת ממך ינון להתייחס למצבת החובות של רשות השידור ולהמלצות של חברת הייעוץ - מה מציעים, מה ניתן ליישום.

אני אצביע בעד החקציב, אבל זו פעם אחרונה שאני מוכנה להצביע על עידכון חקציב כשיחד אתו מוגש דו"ח כזה על חריגות ואי סדר.

י. ארידור:

יש שתי בעיות, הבעיה הכספית והבעיה של החוכן. אינני חושב שאפשר להתעלם, גם בדיון כספי אי אפשר להתעלם מהבעיה של החוכן. מבחינת החוכן, רשות השידור מתנהלת בצורה מנוגדת לחוק. אנחנו נדרשים היום לאשר חקציב או עידכון חקציב לדבר שמחנהל בניגוד לחוק.

במה הניגוד לחוק? בכך שהחכנים בפרטיהם נקבעים על ידי אנשים שלא הוסמכו לכך. על פי החוק. החכנים לא נקבעים על ידי הוועד המנהל וגם לא על ידי המנהל, הם נקבעים על ידי עובדים שקיבלו סמכות לנהל שידור זה או אחר. אני מניח שהוועד המנהל והמנכ"ל לא היו אחראיים לכן שהטלוויזיה סרבה לשדר הודעה רשמית של חנועת חירות שמברכת את ראש הממשלה, את שר הבטחון, את ממשל ישראל ואת צה"ל על הפעולה בתוניס. (קריאה: זה שודר) זה שודר בארבע, בקשר למסיבת העתונאים. במהדורת "מבט" לא שידרו הודעה זאת. זאת לא היחה הודעה אישית אלא הודעה של המפלגה הגדולה בליכוד, כשהליכוד הוא הסיעה הגדולה בכנסת.

י. צבן:

כמה פעמים לא שידרו הודעה של הסיעה הגדולה באופוזיציה...

י. ארידור:

אינני טוען שפוגעים רק בתנועת החירות. אני חושב שזה בניגוד לחוק אם מסרבים לשר הודעה של ראש הממשלה. כדי לאזן את הדברים, זאת אפילו שערוריה יותר גדולה כשמסרבים לשר הודעה של ראש הממשלה על המדיניות הכלכלית. זה דבר בלתי חוקי.

אנחנו כאן נדרשים לאשר הקציב לפעולות של גוף שפועל בניגוד לחוק. אינני יודע איך יושב ראש הוועד המנהל משלים עם מצב כזה. יו"ר הוועד המנהל הוא גם מזכיר כללי של לשכת עורכי הדין, אבל כנראה שיש חוק אחד ללשכה וחוק אחר לרשות השידור. איך אנשים שאמונים על ביצוע חוק משלימים עם דבר כזה? אינני חושב שענין התוכן איננו נוגע לענין החקציב.

אבל עכשיו לענין החקציב. אני יודע שיגידו לי שבסופו של דבר בסכום הכולל לא חיה חריגה. אני מבקש אפילו לא לחת את התשובה הזאת. תקציב מוגש על עשרות עמודים לא בשביל שיגידו מה הסכום הכולל. אילו היינו דנים רק בסכום כולל היו מגישים תקציב בשורה אחת - הסכום הכולל.

יש חריגות בשעות נוספות ובכוח אדם, וברור שבחריגות אלה לא מטפלים כראוי, כי אילו טיפלו בהן כראוי כבר היו נעלמות לאחר שעברה כבר מחצית שנת הכספים. מדוע החריגות דווקא בסעיפים אלה? האם הוועד המנהל או המנכ"ל רוצים להוציא על שעות נוספות וכוח אדם יותר מאשר אושר להם? בוודאי שלא זו הסיבה היא שהם לא מסוגלים להשתלט, ולא באשמתם, בנושאים של כוח אדם ושעות נוספות, כי נושאים אלה לא הם מנהלים. כמו שלא הם מנהלים את תוכן השידורים אלא רק ברמות שאינן רגישות פוליטית, ברמות שרגישות פוליטית הם לא מנהלים את תוכן השידורים, כך הם לא מנהלים ענין שעות נוספות וכוח אדם.

מי מנהל את השידורים? סובייט מנהל את השידורים, מועצה מנהל את השידורים. דבר כזה היה לא רק ברשות השידור, דבר כזה היה גם באל-על. היום לא סובייט מנהל את אל-על. מדוע? כי סגרנו את אל-על, ופחחנו את אל-על רק בחנאים שאיפשרו שאל-על תנוהל על ידי מי שממונה על פי חוק לנהל את אל-על ולא על ידי מי שבניגוד לחוק משתלטים על רשות ציבורית.

כדי שרשות השידור תתנהל כהלכה, ושלא ניתן יד לפעולות בלתי חוקיות, אנחנו חייבים לסגור את רשות השידור. אני לא אומר לסגור גם את הרדיו, אבל לסגור את הטלוויזיה ולפתוח אותה מחדש בתנאים שבהם תתנהל כהלכה על ידי הרשויות שהוסמכו בחוק לנהל אותה, דהיינו הוועד המנהל והמנכ"ל.

אם רוצים ללכת בדרך זו, יש חרופה. אם לא, אינני רואה תועלת בכל הדיונים על אישור תקציב. לדעתי, כבר צוחקים מאתנו, מועדת הכספים. מה איכפת לאלה שמנהלים את הטלוויזיה - ואני לא מתכוון ליושבים כאן, הם לא מנהלים את הטלוויזיה - מה איכפת להם אם ועדת הכספים תדון בנושא זה פעם בשלושה חודשים, או פעם בשישה חודשים, או פעם בחודש או בכל יום? הם ממילא לא מתדיינים אתנו. את המנהלים האמיתיים אנחנו לא מזמינים לשיבווח. (פ. גרופר: מי הם?) הסובייט. את הסובייט לא מזמינים לדיונים. הזמינו פעם את רפיק חלבי לועדת הכספים? את הדיון על הטלוויזיה צריך לנהל עם רפיק חלבי. איכפת לרפיק חלבי אם ועדת הכספים תאשר תקציב לרבע שנה, לחודש או לשבועיים? הוא אפילו לא בא הנה.

אם אתם רוצים להיות מנהלים, צריך לסגור את הטלוויזיה ולאחר מכן לפתוח אותה מחדש. מה יקרה בינתיים? שום אסון לא יקרה בינתיים אם באופן זמני הטלוויזיה החינוכית תמלא חלק מהפונקציות של הטלוויזיה הכללית. כשצריך היה למסור הודעה של שר הבטחון על הפעולה בחונים, מסרו אותה באכזריות הטלוויזיה החינוכית. לא יקרה שום אסור. אפשר לשר חדשות בטלוויזיה החינוכית. אני אומר במפורש, כסידור זמני.

אני רוצה להגיד יותר מזה, ואני אומר זאת גם לחברים מסיעתי וגם לחברים מהמערך. אם אני צריך לבחור, מבחינה של הגינות פוליטית ואיזה שהוא איזון פוליטי, אם אני צריך לבחור בין רפיק חלבי ובין יצחק נבון, אני בעד יצחק נבון, כי מיצחק נבון אני יכול לדרוש דין וחשבון אם יש הפרה, ואם יש קיפוח של משהו - אני יכול להזמין אותו לוועדה ולדרוש אינפורמציה מה עשה ומה לא עשה, והוא יתן דין וחשבון. מרפיק חלבי אני לא יכול לדרוש דין וחשבון. אם באופן זמני ינהל את הטלוויזיה יצחק נבון במקום רפיק חלבי, אני חושב שזה שיפור. אני אומר שזה יהיה באופן זמני, לאחר מכן צריך לפתוח את הטלוויזיה.

א. ורדיגר:

יצחק נבון אחראי גם על הטלוויזיה הכללית.

י. ארידור:

הוא אחראי כמו אלה שיושבים כאן, קצת יותר. היות והוא לא מוכן לסגור את הטלוויזיה, אני בעד זה שנסגור אותה במגמה לפתוח אותה מחדש.

א. ורדיגר:

מי יכול להחליט על כך?

י. ארידור:

אנחנו יכולים להחליט על כך, אם אנחנו רוצים. כשהייתי צריך לסגור את אל-על, שאלו מי יכול להחליט על כך. לא הבאתי את ענין סגירת אל-על להחלטה מוקדמת בממשלה, פשוט לא היה כסף ואל-על נסגרה.

י. מצא:

זה יקרה ממילא בעוד חודשיים.

י. ארידור:

מי שחושב שצריך לתקן את המצב, יואיל לסגור את הטלוויזיה. מי שחושב שאפשר להיות עם הטלוויזיה כפי שהיא, היחמוך בבקשה. מי שמציע להמשיך בטלוויזיה כפי שהיא, אני רק מציע לו לא לבוא להבא בשום טענה כי הוא מקבל בדיוק מה שמגיע לו.

ג. שפט:

אני שמח מאוד שאנחנו מקיימים את הישיבה הזאת בסוכה, ועל כך יש להודות ליושב ראש הוועדה. בדיון על הקציב רשות השידור לפני חצי שנה היו חברים שאמרו כמו שאמרה היוט חברה-הכנסת עדנה סולודר: נחכה עוד שלושה חודשים, נראה מה יהיה. אני הצעתי אז מה שהיום הציעו כאן חברים אחרים.

יש ארבע בעיות שונות. האחת קשורה בדרג המדיני שאחראי על הטלוויזיה - שר החינוך והתרבות והממשלה. זו בושה וחרפה שהדרג המדיני לא מסוגל עד עכשיו להשתלט על ענין ניהול הטלוויזיה ורשות השידור. הדבר הזה לבדו מספיק כדי לא להצביע בעד החקציב, לאווח מחאה.

הבעיה השניה קשורה בניהול של הוועדה המנהל והאנשים הפועלים מטעמו, ניהול שאיננו לשביעות הרצון של הפורום הזה וגם פורומים אחרים.

הבעיה השלישית - התוכן. אני לא מסכים עם חבר-הכנסת רמון ש"מחלבים" דווקא על הנושא הזה. הדיון בחקציב של כל משרד הוא לא רק על העניינים הכספיים אלא גם על התוכן. לשט כך מקיימט דיון. אני מלין קשות על תוכן השידורים בטלוויזיה, אבל כדי לקצר בדברים לא אעסוק בזה עכשיו. אין זו טלוויזיה לאומית-יהודית כפי שהיינו רוצים לראות.

הבעיה הרביעית - ענייני כספים. בחחוס זה אני רוצה להגיד גם מילה טובה על הועד המנהל. הועד המנהל מנסה לעשות מאמץ כדי להשאר במסגרת החקציב, אבל בחנאים הנוכחיים זה קשה, בגלל ועד העובדים והתנאים המיוחדים ברשות. אל נזלזל במאמצים שלהם, חשוב שעושים מאמצים, אבל העיקר הוא התוצאה הסופית - ואותה ראינו. צריך לעשות הרבה יותר. אולי לועד המנהל ולמנכ"ל אין די כוח וסמכות, אולי לא קיבלו גיבוי לא מהדרג המדיני ולא מועדת הכספים.

מכל הנימוקים האלה צריך היה מזמן לסגור את הטלוויזיה. אם ישאלו במה תואיל סגירה, מה יקרה לאחר הסגירה, אני אומר שבענין זה אפשר לספל רק על ידי הלם ולא בדרך פשוטה ורגילה. (ח. רמון: אלם) הרדיו ימשיך לפעול. אני אומר הלם, כי אחרת לא יהיה פתרון. לדעתי, גם לועד המנהל וגם לאנשי רשות השידור תואיל הסגירה, כי זה יאפשר פתרון הבעיה. אחרת לא חפתי בעיה ואחס תהיה הנושאים באחריות גם להבא. על ידי סגירת הטלוויזיה, זעזוע של המערכת, הן המדינית והן הארגונית, אפשר להביא להבראה. משך הסגירה יהיה חלוי בחוצאות ההלם. אם אנשים יחעמתי וינסו לחקן, אני חושב שנצליח סוף סוף להעלות את הרשות על דרך המלך.

ד. דנינו:

אני כבר את יושב ראש הועדה על ההזמנה לטוכתו. זהו קיום מצווה. אבל יש לי גם טענה אליך, אדוני היושב ראש, וסלח לי על כך. אילו הזמנת את ועדת הכספים לדיון בנושא אחר ולא על הטלוויזיה - - -

היו"ר א. שפירא:

אמרתי שאני מעלה את הרדיו לדיון.

ד. דנינו:

אני חושב שטעות היא לא לדון בתוכן ובמהות. כשמגשים חקציב לעיר, מגישים גם תוכנית מה עושים בכסף. הדבר הראשון שהיה צריך להידון פה הוא המהות והתכנים של הטלוויזיה. לדעתי ולדעת רבים הטלוויזיה גורמת עוול לנוער ולישראל כולה. לכן חשוב מאד לדון קודם כל בתכנים. ואני לא רוצה לדבר עכשיו על הפלייה בין מפלגות, זה דבר ידוע וברור.

יש מקום להפריד בין הקציב הרדיו ובין הקציב הטלוויזיה, ולאשר חקציב לרדיו. לא לאשר הקציב לטלוויזיה. כל זמן שהממשלה עצמה לא יכולה להחליט מי ינהל את הטלוויזיה, אם העובדים או מנהל רציני, אסור לנו לתת יד לאישור החקציב הזה.

ח. קופמן:

אני מסכים עם הממצאים של יושב ראש ועדת המשנה, אבל יש לי שאלות פרקטיות. א. מה ההכנסות מפרסומת? ב. מה ההכנסות מאגרות ממיגזר המיעוטים? במשך שנים רשות השידור לא מהמודדת עם הנושא. זה דבר חמור מבחינת סדרי מימשל. ההכנסות יכולות להגיע לסכום עצום שיכסה את כל הגרעון ויביא את הרשות לאיזון.

ד. תיכונן:

הדיון היום הוא חשוב, כי אם נחליט לא לאשר את התקציב צריך להיות ברור שממשלום אין לטלוויזיה תקציב והמשמעות היא שצריך לדומם את המדיום הזה וגם את הרדיו. מי שהיום מצביע נגד אישור התקציב, מצביע בעד סגירת רשות השידור, אלא אם נשנה את ההחלטה ונסייג אותה.

לא אדבר היום על התוכן, אם כי יש לי מה לומר בענין זה. לשם איזון אני רוצה רק להגיד שהטלוויזיה הישראלית איננה מן הגרועות, בהשוואה לתחנות אחרות. אם כי יש לי הערות והשגות לצורה של העלאת נושאים מסוימים, לא אדבר היום על תכנים כי זה לא רלוונטי לנושא הנדון.

אני בא היום להלין על הניהול של רשות השידור. באחת הישיבות אמר מנכ"ל הרשות: באין הירארכיה, יש אנארכיה. זהו המצב ברשות השידור. אם זה המצב, אני מצביע נגד התקציב, כי אני לא בעד אנארכיה.

יש כשחק בין הממשלה ובין ועדת הכספים. בצדק שאלה חבר-הכנסת רמון איך זה שעוסקים בעידכון, ולא ידע שעוסקים בחלק השני של התקציב למחצית השנה שנותרה, שכן אישרנו תקציב לחצי שנה. לממשלה יש השגות על הנעשה ברשות השידור, לפחות בתחום המינהלי, אבל היא מתחמק מהבעיה, מאשרת תקציב לרבע שנה ומגלגלת את הכדור אל ועדת הכספים. אנחנו צריכים לשאול את עצמנו מה אנחנו מחליטים היום לאחר שהממשלה גלגלה את הכדור לפתחה של הועדה.

אם יש כבוד לועדה הזאת ואם היא חושבת שרשות השידור איננה מתנהלת כהלכה, ובעיקר לא הטלוויזיה, היא צריכה היום להצביע נגד אישור תקציב לטלוויזיה. ולא חשוב אם זה או אחר מקופח או לא מקופח אישיה, אני לא מקופח לא בטלוויזיה ולא ברדיו ולכן אני יכול להגיד את הדברים באופן גלוי.

מבחינה ניהולית, רשות השידור היא קטסטרופה ניהולית. אחת קט בבוקר ולא יודע מי מנהל את הטלוויזיה, אחת לא יודע מי יגיש תוכנית, אחת לא יודע אם תוכל לצפות ב"מבט". אם לא תתקב החלטה דרסטית, שום דבר מהותי לא ישחנה ברשות השידור. אם לא נאשר היום תקציב, הטלוויזיה לא תשדר, תשב הממשלה ותקבל החלטה כיצד לבנות את המכסיר הזה. מי שרוצה באנרכיה, שיאשר את התקציב; מי שרוצה בהירארכיה, שלא יאשר את התקציב, ואז תוך חודש תהיה טלוויזיה שונה מזו הקיימת היום.

לכן אני מצביע נגד אישור התקציב. כמובן, עם הפרדה בין טלוויזיה לרדיו, שאוחז אני מחייב. (ג. גדות: אפשר לעשות הפרדה כזאת?) כן.

אם הצעתי זו לא תתקבל, אני מבקש לשריין 10% מהתקציב להפקות מקוריות. סגן שר האוצר עדי אמוראי בהיותו חבר הועדה ואני. דאגנו לכך שנים רבות. אני מבקש שנוסחה זו תשמר גם השנה.

א. דמביץ:

אדוני היושב ראש, בחג הזה נעים להיות במקום הזה, ואני מקווה שתוצאות הדיונים יצביעו על העובדה שהנושא הזה נדון בסוכת שלום. לכבוד מאורע זה אבקש להביע לא רק כמה דעות משפטיות ושלא כמנהגי אציע גם נוהל לועדה, נוהל שאולי דבק בו גם משהו מהחוכן.

אבל קודם כל לצד הפורמלי בהצעה שלפני הועדה. הועדה איננה חייבת עכשיו להחליט החלטה לשישה חודשים. היא יכולה להחליט על שלושה חודשים, ולפיכך עדיין היא יכולה להשאיר בידיה מנוף מסוים.

הערה היסודית. שאל קודם השואל למה אי אפשר לאשר הקציב הרשות באותה הזדמנות שמאשרים תקציב המדינה. תשובה - קודם כל היסטורית - עד לפני שנה היה בתקציב המדינה סעיף הקרוי השתתפות המדינה בתקציב רשות השידור, ועל כן אי אפשר היה להכנס לדיון בתקציב רשות השידור, לא שנתי ולא אחר, לפני שאושר תקציב המדינה. המיד היינו דנים בתקציב רשות השידור בשבוע הראשון של אפריל. הגענו לידי כך שהשתתפות המדינה בתקציב רשות השידור היא אפס, אשר על כן אין כבר שום מניעה לכך שהועדה הזאת תדון בתקציב רשות השידור במקביל או אפילו לפני תקציב המדינה.

בזה יש גם השובה למילה שחבר-הכנסת צבן אולי אמר אותה בטעות, הוא דיבר על אישור להעברת כספים. אין כאן הע ברח כספים. חוק רשות השידור קובע בסעיף עצמאי, שנתקבל באופן מיוחד, שהקציב רשות השידור טעון אישור ועדת הכספים של הכנסת. דוק: ועדת הכספים, לא הכנסת. אין שום קשר פורמלי בין הסמכויות הרגילות של ועדת הכספים באישור תקציב וכדומה ובין הסמכות המיוחדת הזאת של ועדת הכספים לאשר את התקציב של רשות השידור.

הערה שלישית. היה מי שהציע לפנות לשר שישפיע את השפעתו. קרוב אני לומר שמבחינת החוק הסמכות שיש לשר לפי חוק רשות השידור מחבטת בעלותו על בימת הכנסת להשיב תשובותיו על יאילויות בענין רשות השידור. השורה הראשונה בחשובת השר לשאילתה היא: מרשות השידור קיבלתי את התשובה הזאת. לאמור, האחריות הפרלמנטרית הנתונה לשר החינוך והתרבות היא כל כך מצומצמת שהוא איננו עונה את תשובותיו הוא במליאת הכנסת על הנעשה ברשות השידור. קרוב אני לומר שהסמכות הנתונה לוועדה הכספית לאשר את התקציב של רשות השידור איננה יכולה להביא את השר החינוך והתרבות לבוא אל ועדת הכספים ולבקש ממנה עזרה כדי שאפשר יהיה לעשות מה שלדעתו ראוי שיעשה.

ד. תיכונן:

יכול הוא לבקש הן הממשלה, שהיא מאשרת את התקציב.

א. דמביץ:

לממשלה אין הוא זקוק להזמנה מיוחדת. כאן הוא צריך לפנות ליושב ראש ועדת הכספים ולומר: הייתי בממשלה, אמרתי מה שאמרתי, באתי או לא באתי על סיפוקי, נדמה לי שהועדה, בחוק הסמכות שיש לה לאשר סופית את התקציב, הועדה יכולה לדון בכל פרט מפרטי העבודה של רשות השידור, כמו שאחם רשאים באישור השנתי של תקציב המדינה להכנס לכל פרט שנראה לכם היטב, סמכותכם היא לאשר תקציב, ואתם נוסכים בחוק הגביע הזה כל חומר שאחם חושבים לנכון כדי שהמסקה יהיה טוב לעם ישראל. אין שום גבול למה שהועדה הזאת יכולה להעלות על השולחן, היא יכולה להכנס לכל פרט, היא יכולה להחבוע ולהחנות אישור התקציב בכל הנאי שהמצא לנכון, מה שאין כן שר החינוך והתרבות. על כן יפה כוחה של הועדה מכוחו של השר.

אני מבקש עכשיו חסומח לב מיוחדת של חברי הכנסת ארידור ותיכונן. מותר להניח שב-3 באוקטובר, יומיים אחרי תחילת הרבעון שאיננו מכוסה כיסוי תקציבי, מותר להניח, בחור קונספציה, שחברי הועדה יהיו מוכנים שהסללויזיה תמשיך קצת לפעול - - -

ג. שפט:

על סמך מה אחת אומר זאת?

א. דמבין:

כותר להניח כך, מי שחושב אחרת - יביע דעתו. מי שרוצה שיחד עם כך שרעות השידור תמשיך לפעול הוא יוכל להחזיק במושכות, בהעדר ניהול אחר או למרות ניהול אחר, כדי להבטיח שהכיוון שבו נוסעת רשות השידור יהיה לרוחו, יכול לאשר את מה שיאשר למספר כזה או מספר קטן יותר של חודשים, אבל העיקר - הוא יכול לדרוש כהנאי לכל אישור נוסף: א. ההצעה של החקציב הבא, רבעוני או אחר, תובא באישור הממשלה לפני הועדה הזאת לא בטעה השתים-עשרה אלא תהיה על יולחן הועדה ב-1 בנובמבר, כולל אישור הממשלה; ב. שההצעה תידון במליאת הועדה בתחילת נובמבר עם ייצוג מלא של כל מי שכל חבר בוועדה ימצא לנכון לשתף אותו בדיונים.

הועדה יכולה לנסוך בזה תוכן, הועדה יכולה להחזיק במושכות. היא צריכה לרצות לעשות זאת. והשאלה של רצון הועדה חורגת ממה שאני יכול לומר.

א. פורת:

אני מודה פעמיים: אני מודה ליושב ראש הועדה על הכנסת האורחים היפה ועל ההזדמנות לשלב ביזנס בפלז'ר, רעיון יפה; ואני גם מודה באשמה. כל ההאשמות שהועלו פה, אני מודה בהן. הענינים ברשות השידור אינם בסדר. אני רוצה לומר לחברי הניסח הנכבדים, אף אחד מכס לא יצליח להתחרות בי במתיחת בקורת על המתרחש ברשות השידור. כל מה שחאמרו, אני יכול להוסיף עוד כהנה וכהנה.

הבעיה היא לא אם רשות השידור חולה או לא חולה, אלא מהי סיבת המחלה. כשאני יומע פה דברים שהם בבחינת התעללות בחולה, זה ממש מקומם אותי. כשאני שומע פה דיבורים על מעשה הלם, אני חושב שזה יהיה מעשה חלם. במקוט לספל ביורש הבעיה, במקום לחפש סיבת המחלה, מציעים להמית את החולה. (פ. גרופר: מוות מחוך רחמים) אם לחולה יש הורים דפקטיביים, יכול להיות שזה מה שמגיע לו.

אריה לעצמי לומר כמה מילים על הפוליטיקאיים וחלקם בכל הענין, כי גם אני יש לי מינוי פוליטי ואני יכול להרשות לעצמי לומר כל מה שאומר על פוליטיקאים. אנהנו מדברים כבר שעות - על מה? על הטלוויזיה. הטלוויזיה מידרת בסך הכל חמש שעות ביום, מזה בקושי שעתיים הפרה עצמית, כל השאר הם סרטים קנויים. על שעתיים אלה מתנהל כבר יותר כשנה מחול שדיט. זאת אובססיה שאי אפשר להבין ממה היא נובעת. יש כאן סירוף מערכות מוחלט, רצון להרס עצמי, נקמנות.

ח. קופמן:

למדיום הזה יש עוצמה אדירה.

א. פורת:

כשמדברים ברשות השידור, נא לא לשכוח ש-50% מהחקציב הם לרדיו. אני לא חושב שהרדיו שלנו הוא הכי טוב בעולם, אבל אני לא מכיר חחנח רדיו אחת יותר טובה מקול-ישראל. זאת אומית, ב-50% אנחנו בסדר. נשארנו 50% של הטלוויזיה, שעתיים ביום. איפה הפרופורציה? נשיא לארצות הברית בוחרים בשישה שבועות, על מנהל לטלוויזיה מחוככים כבר עשרה חודשים.

כבר שנה שלמה אני מדפק על כל הדלחות, מופיע בכל פורום, אומר שבלי הנהלה אי אפשר לנהל. אני מדבר כאילו אל הקיר. מי אשם בזה אם לא הפוליטיקאים? מה רוצים מהעובדים? מה רוצים מהנהלה? אתם חברי בית המחוקקים, אגיד לכם איפה מקור המחלה: בחוק רמות השידור. חוק מסוכסמם שמזמין את האנארכיה הזאת, האנארכיה היא בילט-אין בחוק החוק. שינוי החוק הוא בידכס. במקום לשנות את החוק אומרים לסגור את הטלוויזיה.

י. ארידור:

כדי להבריא את אל-על לא שינינו את החוק. סגרנו את אל-על ומבריאים אותה. עם אותו חוק יכולה להיות אל-על חולה ויכולה להיות אל-על בריאה.

ד. היכון:

מי שלא יכול לנהל אומר שהחוק לא טוב.

א. נורת:

הסגור את הטלוויזיה ותפתח טלוויזיה חדשה על פי החוק הקיים, זו תהיה בדיוק אותה טלוויזיה. שורש הרע הוא בחוק. אני רוצה אחת ולתמיד לתפוס את השור בקרניו.

אין בעולם גוף ציבורי שכל כך מבוקר כמו ושוח השידור בישראל. מי לא מבקר אותה? מי לא רוצה לנהל אותה? ועדת הוזינוך וההרבות, ועדת הכספים, הועדה לעניני בקורת המדינה, הועד המנהל, המליאה, יתם גופים סמי-פוליטיים, הכמילה, כל הכנסת, העחונות - כולם מנהלים אותן שעתיים ביום. לא נותנים לעבוד. אני לא מכיר שום הנהלה שמסוגלת לעבוד בחנאים כאלה. חנו לעבוד.

אל תשלו את עצמכם, מי שיסגור את הטלוויזיה - יסגור גם את הרדיו וגם את הטלוויזיה הליטודית. הם קשורים זה בזה. הסכמים יוניוניסטיים. אתם עלולים להכניס את המדינה למצב שלא חדע לצאת ממנו. אני כבר לא מדבר על הקשר של אגודת העחונים עם 13 הועדים הגדולים בארץ. אם לא תהיה טלוויזיה לא יהיה גם חשמל. מה זה, שיטה של "זכנג וגמרנו"?

לפני 18 שנה נולדה רשות השידור, היא נולדה לא נורמלית ולא יכלה לגדול אחרת. אתם רוצים שבשנה אחת נרפא את כל המחלות של הגוף המורכב הזה. אתם רוצים שרשות השידור תהיה כמו הבי.בי.סי. כהאמצעים נוחנים קדחת. כל שלושה חודשים אנחנו צריכים לבוא הנה בזחילה לבקש טובות, לבקש שימחררו לנו כמה גרושים, ואז אומרים לנו: נו, נו, נו, אם לא תהיו טובים, לא תקבלו. יש עוד מוסד שיכול לעבוד בחנאים כאלה?

הטלוויזיה הישראלית קיימת ומשדרת כמו שהיא משדרת, לטוב ולרע, למרות כל הקשיים האלה, למרות כל הבקורת, שהיא חסרת כל פרופורציה. אם הטלוויזיה עדיין משדרת מה שהיא משדרת, בגיע לה פרס ישראל. אני לא מכיר טלוויזיה בעולם שבהנאים כאלה יכולה עוד לעשות מה שהיא עושה. למוסד הזה כבר שנה שלמה אין מנהל, כתוצאה מכך אין מנהל חטיבת תוכניות, כתוצאה מכך אין מנהל מחלקת דוקומנטרית, כתוצאה מכך אין מנהל שירותי הפקה - - -

פ. גרופר:

לכן צריך לסגור.

א. פורת:

אתה אשם במצב הזה, לא אני.

פ. גרופר:

לא יזיק לעם הזה אם לא יראה טלוויזיה חודש או חודשיים.

א. פורת:

אמשר לחשוב שהכל בסדר במדינה הזאת חוץ מרשות השידור. ברשות השידור יש הרבה דברים שהם יותר בסדר מאשר במדינה. כל דבר שהוא קצת לא בסדר, נסגור...

היו"ר א. שפירא:

כמה זמן יכולה הרשות לפעול בלי אישור תקציב?

א. פורת:

אני מעריך כל אחד מהיושבים סביב השולחן הזה, אבל עם כל הכבוד, כל הדיבורים ששמענו פה הם דיבורים בלתי מבוססים. אני אומר מעל כל במה, למרות המצב האובייקטיבי הקשה, למרות הבעיות האמיתיות שיש ברשות השידור, שבחלק לא קטן מהן לא רשות השידור אשמה, למרות האנארכיה, למרות הפוליטיזציה שאכלה כל חלקה טובה במערכת למעלה ולמטה, למרות כל אלה המצב לא כל כך נורא כפי שאתם מתארים אותו. עבר יותר מחצי שנת התקציב, אין חריגה. אין שום חריגה. מצבנו השנה הרבה יותר טוב משהיה בשנים עברו.

היו"ר א. שפירא:

בסעיף ההוצאות או בגבייה?

א. פורת:

בכני התחומים. הורדנו שעות נוספות, למרות שיש שחיקה נוראה בשכר.

ח. קופמן:

לפי הנייר שהגישה לנו גב' אלחנני - - -

א. פורת:

בניגוד לשנה שעברה ולשנים קודמות, שיא כוח-אדם היה 1582 איש. בשנים קודמים בקושי היינו גורמים שנה, והיו חריגות בשעות נוספות, בהוצאות קבועות ובתפעול. השנה התקציב בנוי על 1400 משרות. עברה מחצית שנת התקציב, מצבנו יותר טוב מאשר בשנים קודמות. זו שנה ראשונה בתולדות רשות השידור בת 18 השנים שהנהלת רשות השידור לקחה על עצמה את המשימה לסלם כל חובות העבר בכוח אדם. עד לפני שנה לא ידענו ברשות השידור מה זה לפטר עובד, להיפך, כל שנה הוסיפו עובדים. אני המנכ"ל הראשון שצריך להתמודד עם פיטורי עובדים, מאות עובדים. כל המשק מתמודד בקושי עם פיטורים בשעור 3%, אני צריך להתמודד בשנה

אחת עם פיהורים של 14% מהעובדים. חראו לי מוסד ממשלתי אחד שכבר פיטר 3% מעובדיו. אני הולך לפטר 14% מהעובדים, ואני הולך לעשות זאת בגוף שיש בו יוניוניזם משהולל. אין אף מוסד ציבורי שיש בו כל כך הרבה איגודים מקצועיים כל כך חזקים. אני רוצה לראות כאן מי שהו שילכד אותי איך לפטר 220 עובדים במכה אחת. כבר פיטרנו שלישי מהאנשים שקיבלנו על עצמנו לפטר, שלישי מ-220 איש - כל זה עשינו בחצי שנה. רשות השידור פיטרה יותר עובדים מאשר כל גוף ציבורי אחר, למרות הקשיים. מגיעה לנו המקלחת שקיבלנו כאן?

יש בעיות בקשר לחכנים, גם אני לא שבע רצון, כי יש בעיה בשליטה, יש בעיה בהנהלה, שאני לא אשם בה. צריך לתקן את הדברים בחוק ולקבוע למי יש סמכות להחליט, לבצע. שלא יהיה גוף שיש בו 80 רמטכ"לים שכל אחד מוביל לכיוון אחר ולכל אחד אינטרסים אחרים. מערכת עתונאית היא מערכת סמי-צבאית, היא צריכה משמעת. זהו גוף שמתפקד 24 שעות ביממה. כולם יודעים יותר טוב מכולם איך עושים יותר טוב מכולם. העניין לא פשוט. זו מערכת עתונאית, מערכת כסובכת, רגישה מאד, עם יוניון חזק מאד, גם של טכנאים, גם של עתונאים. זה לא פשוט.

חנו שאנס. אני חושב שרשות השידור נמצאת בשנה הכי קשה שלה, ובמקום שתגידו במה אפשר לעזור, באיזה כיוון לחמוך, אני צריך לשבת כאן שלוש שעות ולסמוע איך רוצים להמית את הגוף הזה?

ד. תיכון:

מה התפקיד של הכנסת?

ה. רמון:

לא לסגור חשבונות עם מוסד. על שום מוסד לא דנו אפילו רבע ממה שאנשים על רשות השידור. את ננהג בכל הגופים באותה מידה שנוהגים ברשות השידור, נסגור את שלוש רבעי המדינה. החריגות נוגעות גם לרדיו וגם לסלוויזיה, ולכן אם לסגור - צריך לסגור הכל.

ו. פורת:

אם לא נצליח לפטר את כל העובדים שקיבלנו על עצמנו לפטר, תהיה חריגה בערך 1 - 1.5 מיליון דולר, כאשר הממשלה חייבת לנו, לפי חשבוננו, 6 מיליון דולר. יש לנו באוצר 20 מיליון דולר, כספי אגרה. אולי תגרמו לכך שהממשלה חשלת מה שמגיע לנו.

היו"ר א. שפירא:

חבר-הכנסה דנינו, מי שמייצג את המפד"ל בממשלה הוא השר בורג. בקש ממנו שלא ירים יד בעד ערוץ שני. לצערי, הממשלה הצביעה בעד ערוץ שני. אני לא יודע איך אנחנו כיהודים דתיים לא מתביישים לחת יד לערוץ שני. זה משחית לנוער. אם אתה שומע היום בקורת על הערוץ הראשון, חאר לך מה יהיה בערוץ השני.

אני בעד זה שהרדיו ימשיך לפעול. אני רוצה להפריד את ההצבעה, להצביע לחוד על הרדיו ולחוד על הסלוויזיה. כפי ששמענו, תקציב הרדיו הוא 50% מחקציב רשות השידור. אם תהיה עכשיו הצבעה, יש כאן רוב בעד סגירת הסלוויזיה.

ה. רמון:

אני מבקש החייעצות טיעונית על הנושא כולו.

ד. תיכון:

אי אפשר עכשיו לעשות החייעצות טיעונית. לסלוויזיה אין תקציב.

3.10.85

היו"ר א. שפירא:

חבר-הכנסת רמון פנה ליושב ראש, ויש לו רשות לבקש התייעצות סיעתית.

חבר-הכנסת רמון, אני פונה אליך ומבקש לשחרר את הרדיו מההתייעצות.

ח. רמון:

לא. אין הפרדה בין רדיו וטלוויזיה. מבקשים לאשר תקציב רק לרדיו, כי ההצבעה היא על התכנים. הייתי יכול להסכים להפרדה אילו היו כוכיחים שברדיו אין שעות נוספות.

היו"ר א. שפירא:

המערך מבקש לקיים התייעצות סיעתית. הדיון בנושא חם ונשלם, כישיבה הבאה תהיה הצבעה, ללא דיון.

א. פורת:

אני רוצה שירשם בפרוטוקול שנעשה פה נסיון להפריד בין הרדיו והטלוויזיה כאשר מדובר בתקציב אחד של רשות אחת. אני רוצה שירשם בפרוטוקול שבטלוויזיה אין חריגה, נכון לשעת הדיון הזה. למה מגיע לטלוויזיה שיסגרו אותה כשאני בא אליכם עם דו"ח שמעיד שאין חריגה וכאשר התחזית שלנו לקראת סוף השנה היא טובה. אני חושב שנגמור את שנת הכספים ללא חריגות. צריך יהיה להסביר למה רוצים לסגור את הטלוויזיה מסיבות תקציביות. אם רוצים לסגור את הטלוויזיה בגלל טענות לחוכן, זה דבר אחר.

היו"ר א. שפירא:

מדברים על החוכן.

ד. תיכון:

אני מדבר על מחדל ניהולי.

שאלה לסדר. יש בעיה חוקית. כה-1 בחודש זה הטלוויזיה והרדיו משדרים בניגוד לחוק. השאלה היא אם צריך עכשיו לדומט גם את הרדיו וגם את הטלוויזיה. אם היושב ראש נענה לבקשה לקיים התייעצות סיעתית, ובצדק נענה, צריך גם לתת לרשות השידור אישור להמשיך לשדר. אפשר לאשר תקציב לשלושה ימים.

היו"ר א. שפירא:

בישיבה הקרובה נקיים הצבעה, בלי דיון נוסף. אם הטלוויזיה לא חשדר בשבת וכשמח-תורה, בסך הכל עם ישראל ישמח על זה.

אני הבחנתי בין הרדיו והטלוויזיה. אני רוצה להציע שלפחות לגבי הרדיו החליט הועדה שיוכל לשדר עד הישיבה הבאה.

ח. רמון:

לא מסכים. דיברו על מחדל ניהולי ברשות השידור. לא דיברו על מחדל ניהולי בטלוויזיה בלבד. הנתונים שהכינו לנו גב' אלחנני מתייחסים גם לרדיו וגם לטלוויזיה, ועוד אמרו שברדיו המצב עוד יותר גרוע.

א. דכביץ:

רשות השידור פועלת כבר יומיים לפי הנחות מכווימות, יחכן שהנחות אלה יהאמחו ויחכן הלא יחאמחו. כפי שפעלה יומיים, היא חפעל או לא חפעל עוד כמה ימים. לרשות השידור יש יועץ משפטי, יש יועץ משפטי לממשלה. כמו יועדת הכספים לא נדרשה להחליט מה יהיה ב-2,1 ו-3 באוקטובר, אני מניח הלא חצטרך הועדה להחליט מה יהיה ב-5,4 ו-6 באוקטובר.

מ. לוי:

האם המשמעות של אי אישור חקציב ביניים היא שאנחנו לא יכולים לקחת על עצמנו שום התחייבויות וצריכים להפסיק תשלומים מרגע זה?

ח. רמון:

חשאל את היועץ המשפטי של רשות השידור.

א. פורת:

אני מבקש להבין את המשמעות של מה שקורה. בכל המשק לא פיטרו אפילו 2% מתוך 3% שדובר עליהם. רשות השידור כבר פיטרה 5%. במצב זה רוצים להסיל עלינו סנקציות בדרך של אי אישור חקציב שוטף?

היו"ר א. שפירא:

אולי נאשר חקציב עד לישיבה הבאה של הועדה?

א. שלום:

אני מציע לאשר 20% מהחקציב - - -

היו"ר א. שפירא:

לא. אני מציע לאשר חקציב עד הישיבה הבאה, לאשר לרדיו - - -

ח. רמון:

לא.

היו"ר א. שפירא:

לא נקבל היום שום החלטה. נעניתי לבקשה להתייעצות סיעתית. הדיון הזה נגמר.

א. הצעות לסדר היוםה. קופמן:

היום הודיעו בחדשון שמגן-דוד-אדום שובח ונהגי אכבולנסים מחזירים מפתחות. פנו לראי הבריאות, הוא הוען שאין לו כסף. אחרי המשברים בבהי החולים הממשלתיים והגריאטריים, בא המשבר הזה. שר הבריאות איננו משחלט על המערכת.

אני כציע שועדת הכספים הזמין בדחיפות את שר הבריאות ותדרוש ממנו דין וחשבון, אחרי שזהר טען כאן שאם נאשר את הסכום שביקש המערכת תתפקד כהלכה.

ג. מניית הבנקים שבידי הקשישיםהיו"ר א. יפירא:

על פי בקשה חברי הכנסת חיכון ורמון, הזמנתי לישיבה את סגן שר האוצר עדי אמוראי. בבקשה.

סגן שר האוצר ע. אמוראי:

ב-31 באוקטובר יעמדו לפדיון 677 מיליון דולר, שווה ערך בשקלים, של מניות הבנקים, קרן. לגבי החלק הזה שבידי הקשישים ההסדר כלפני שנתיים קבע שעד 30 בספטמבר יש למסור הודעות מה ייעשה במניות. החארין נקבע בהסדר. החלטנו לא לשנות בקוצר של יוד, לא לקולא ולא לחומרא.

אני צריך לציין את המאמץ שעשו הבנקים, בעיקר הגדולים שבהם, להגיע לכל אחד מהקשישים שלא מסרו הודעה לבנק. פנו אליהם בטלפון, ואם לא היה קשר טלפוני - במקרים רבים ניסו לאתר אותם בבית. הממונה על-שוק ההון וגם אנוכי סיררנו בסניפים וראינו את הפעולה. אנחנו יכולים להשתבח במאמץ שנעשה. הגיעו לפך שכ-98% מהאנשים מסרו פקודות מה לעשות במניות ועומדות לפדיון, ומבינת ההיקף הכספי השעור עוד גבוה מזה.

שעור הפקודות למחזר את הסכומים בשק"ד הוא קרוב ל-40%. עדיין אין סיכום סופי. בבנק גדול הגיעו ל-42%, בשני קרוב לשעור זה.

לפי ההערכה של הבנקים, קרוב ל-80% מהסכומים ימוחזרו בדרך זו או אחרת. הערכה זו די כקובלת גם עלינו. בדקנו עט הבנקים מה הייעוץ שהם נותנים. ברוב המקרים, כשאנשים לא פנו לשק"ד, הבנקים הציעו להמתין, שהרי יש עוד חודש ימים עד הפדיון. לגבי קרוב ל-39 מיליון דולר עוד לא נמסרו פקודות. אם נוריד 110 מיליון, לפי הערכת הבנקים עוד 280 מיליון צריכים להתמחזר. הם מציעים לכולם להמתין. יכול להיות שהשוק יתאים את עצמו לעובדה ש-280 מיליון דולר עוד ימוחזרו באפיקים שונים. אחד הבנקים המליץ על קופות גמל נזילות שיש בידי אנשים מבוקרים, אבל יכולים להיות גם אפיקים אחרים.

למותר לציין שמבחינת הממשלה, מבחינת ההשפעה על ההזרמה, יש הבדל בעלויות, אבל אין הבדל אם הכסף בא באפיק זה או אחר, ובלבד שימוחזר. אם הערכה זו תחממש, אנחנו חושבים שזה יהיה הישג די יפה. זו תמונת המצב ברגע זה.

בהזדמנות זו אני רוצה למסור הבהרה לחברי הועדה. פרסמנו שהזרמת הממשלה במשך חצי השנה הראשונה היתה 28 מיליארד שקל. זה באשר להזרמת הממשלה, לא באשר לחקציב. בחקציב יש ספיגה של 330 מיליארד שקל, בערך 280 מיליון דולר. זה מקביל למה שנקבע בחוק בנק ישראל - 1.2 מיליארד לשנה. אם נצרף לזה 280 מיליון דולר, הרי לא נעבור על מה שנקבע בחוק בנק ישראל ואני מקווה שלא נגיע לזה. חהיה ספיגה של 280 מיליון דולר בחצי שנה, חצי שנה שמתחילה בפדיון כניות הבנקים, כשפריטת הפדיון היא לא ליניארית. בשוק ההון הרגיל, להוציא מניות הבנקים, הסכום הוא כ-250 מיליון דולר כדי חודש.

דיו"ר א. טפירא:

מה אתה מציע בענין מניות הקשישים? יש לך זמן לעסוק בכך בימים של משבר דנות?

סגן שר-האוצר ע. אמוראי:

אני מציע לשמוע את חברי הועדה. אני מבקש סליחה שאני נאלץ ללכת, אבל ישאר אחכם המכונה על שוק ההון מר יהודה דרורי.

ד. תיכון:

אני מציע לקיים דיון בענין דנות להזמין את נגיד בנק ישראל.

דיו"ר א. טפירא:

נזמין את המפקחת על הבנקים.

ח. רמון:

אני רוצה לברך, שלא כדרכי, את האוצר ואת הבנקים שעשו מאמץ להגיע למכסימום הקיימים, ואכן הגיעו ל-98%, במקרים מסוימים גם שלחו פקידים לבתים, פרסמו הודעות, האריכו שעות העבודה. מגיעה להם ברכה.

אני רוצה לבקש מהאוצר לגבי אותם 2% מהקשישים שלא נחננו הוראות - - -

ג. ארידור:

יכול להיות שאנשים נפטרו ועדיין אין צוי ירושה.

ח. רמון:

יש קשישים שאולי נפטרו, יש חולים במצב קשה. לכן אני מציע לאוצר לא להשאיר את המניות שלהם באופציה הכי גרועה. גם הסכום הוא קטן. אני מניח שאם לגבי 2% אלה יפעלו לזנים משורת הדין, זה לא יזיק לאוצר. אני מציע לא להשאיר את המניות שלהם באופציה הכי גרועה - חסימה לסנתיים נוספות, אלא להעביר אותם לאחת התוכניות של האוצר. אני הייתי ממליץ על דן כי היא הכי סבירה.

אני מציע לאוצר לא לעמוד בענין זה על קוצו של יוד. מבחינה כספית ההיקף הוא פחות מ-2%, כי אלה שהיה להם הרבה כסף במניות הבנקים היו מודעים לענין. עבור כמה עשרות אלפי דולרים יכולה הממשלה להשחבח במצוות והדרת פני זקן, על אחת כמה וכמה זקן חולה. אודה מאד לאוצר אם ייענה לבקשה ויודיע על כך.

אחרי שראיתם את החוצאות, אני לא מבין למה לא יכול האוצר לתח אפשרות להצטרף לשקד במהלך חודש נוסף. מה מפסידים מזה? אתם יכולים רק להרוויח.

אודה לכם אם תשקלו הצעות אלה באהדה.

ד. תיכונן:

לא אחזור על הדברים של חבר-הכנסת רמון, אני רוצה רק להוסיף עליהם. 61% - 62% לא הודיעו מה יעשו בכסף של פדיון המניות. כאשר אישרנו תוכנית שקד, אמרנו שזה אבסורדוס שהאוצר מבקש שאנשים יחליטו חודש לפני הפדיון מה יעשו בכספי הפדיון. במרוצת החודש האחרון יכולים דברים להשתנות בשוק ההון. אלה שדחו את ההחלטה נהגו נכון, אבל זו פצצת-זמן נוראה, בהיקף חטר-חקדים - 400 מיליון דולר. אם לא יאריכו את האופציה של הצטרפות לשקד עד סוף אוקטובר, אני אראה בזה אבולת וטפשות.

היו"ר א. שפירא:

יקנו מניות בנקים שבהסדר.

ד. תיכונן:

הכסף משוחרר רק ב-31 באוקטובר, ויכול להיות שהתשובה אז תהיה 7%-8%, פחות ממה שמציעים בשקד. לא יעלה על הדעת שבגלל זה שהם ממתינים לא יאפשרו להם להשקיע באופציה קיימת. אני מבין שמפחדים לפתוח הכל, כי אולי חלק מאלה שחתמו על שקד יחזרו בהם. אני מציע לפתוח דרך חד-סיטרית - רק להכנס ולא לצאת משקד. כל טעות בתחום זה תסביע את כל החוכנית הכלכלית, זה עלול להיות כשלון תכנוני שאין כמוהו.

אני מבין את החשש של האוצר לזוז ממה שסוכם לפני שנחיים. אבל מאחר ומדובר רק ב-2% מהקשישים שלא נוצר אחס קשר, אני מציע שתקימו ועדה ציבורית אליה יוכלו לפנות. מי שנסע לחוץ לארץ ולא הודיע מה לעשות במניות, זו בעיה שלו. אבל תהיה ועדה ציבורית שתשקול כל מקרה לגופו, כי בוודאי יש אלפי סיפורים אישיים לאנשים שלא הודיעו מה לעשות במניות, חלקם מוצדקים, חלקם לא מוצדקים. ועדה ציבורית חוכל לפנות ולהחליט. בסך הכל מדובר בהיקף קטן.

אני חושב שמה שעשתה הממשלה במשך שנתיים במניות הבנקים שנכחמו הוא בבחינת שערוריה. לא יתכן שכל הנטל יוטל על הממשלה. הממשלה צריכה להתמודד עם הבעיה, לקבוע שזכויות הצבעה יינתנו לחלק מהמניות, כדי שלא כל הנטל יוטל על הממשלה. בעוד שנחיים יהיה הסכום אדיר, אני לא יודע איך נחזיק מעמד. צריך לשקול כל מיני אפשרויות, ביניהן הקניית זכויות הצבעה לחלק מהמניות. אם יהיו למניות זכויות הצבעה, לא ימהרו לפדות אותן והממשלה תשוחרר מהנטל.

א. וינדשטיין:

בעיה אחת היא בעית הקשישים שמפכידים הרבה מאד כסף כי לא הודיעו מה לעשות במניות מבוטות. הבעיה השניה היא אלה שהודיעו שהם רוצים לפדות את המניות ולא החליטו מה לעשות בכסף. זאת פצצת זמן, כי הכסף הזה יכול לפנות להזרמה, לדולר השחור. אני חושב שאח שתי הבעיות אפשר לפתור במהלך אחד, אם האוצר יודיע שהוא כאפשר לכל הקשישים להצטרף לשקד גם אם עד כה לא הודיעו על כך, ולתת שלושה וחצי שבועות לכולם, גם לאוחס 2% שעדיין לא איחרו אותם ואולי במשך שבועות אלה הבנקים יאחרו אותם.

בעוד שלושה שבועות נקבל דין וחשבון. אם ישארו מאתיים קשישים שלא אוחרו, אפשר יהיה למנות ועדה או להציע פתרון אחר. אבל בעיה זו נדחה לשלושה שבועות. את שתי הבעיות העיקריות נפתור במהלך אחד - אפשרות הצטרפות לשקד.

היו"ר א. שפירא:

אני רוצה לשאול את מר דרורי למה יש לנו טבע כזה, או קללה כזאת שבכל דבר מחכים עד לרגע האחרון ורק אז מתחילים בדיון.

צריך לחשוב על פתרון לענין מניות הבנקים, כבר היום צריך לחשוב על פתרון לבעיה כולה, לא רק המניות שבידי הקשישים. הממשלה והבנקים לוקחים בפריים-רייט יותר מההשואה שמציעים. לייצוא, שהוא הדבר החשוב ביותר למדינת ישראל, זה עולה $2\% + LIBOR$. מה יקרה אם הממשלה תיחן היום על מניות הבנקים תשואה דולרית בשעור 15%? אם ערך המניה יעלה עד השמים, לממשלה יש הרבה מאד מניות בנקים, היא תמכור אותן ותקבל כסף. אם יציעו למשקיעים תשואה בשעור 14% על מניות הבנקים, $2\% + LIBOR$, איש לא ימכור את המניות, הן לא יגיעו לפרעון. (ד. חיכון: כמה זה יעלה לממשלה?) לא יעלה לממשלה. לבנק ישראל יש מלאי גדול.

ח. רמון:

אחרי פדיון מניות הקשישים, מה יהיה גובה המלאי?

י. דרורי:

1.7 מיליארד דולר, כרבע מההיקף. אבל במניות האלה המידור הוא יותר מסובך, זאת לא רכישה אלא הלוואה, ורק כעבור חמש שנים יעברו לרשותנו.

ח. רמון:

בהיקף כזה, הגיע הזמן שיהיו לממשלה גם זכויות הצבעה.

ג. טפט:

אני כציע שבבעיה הכללית של מניות הבנקים, פרט למניות הקשישים, לא נדון על רגל אחת ולא היום.

אשר לאוחס 2% מהקשישים שלא החקטרו לבנקים, אני מצטרף לדברים שאמרו חברי הועדה, אבל אני מציע לעשות את זה לא היום אלא בגמר התהליך. בענין אוחס 2% אפשר להחליט אחרי ה-31 באוקטובר, ואז אפשר יהיה לנהוג בהם לפני, משורת הדין, לאפשר הצטרפות לשקד.

א. ורדיגר:

מצטרף לברכה לבנקים שעשו כאמץ להגיע לקשישים. אם 60% מהקשישים לא הצטרפו לשום תוכנית חסכון, אני חושב שהתוכניות שהציעו האוצר והבנקים לא היו די אטרקטיביות, וחבל, כי ההזרמה לא בריאה למשה. על ידי הצעות יותר קוסמות ואטרקטיביות אפשר היה להציל לפחות עוד 20% - 30% שלא יכנסו למעגל ההזרמה.

אני רוצה להודות לבעל הבית יושב ראש ועדת הכספים שארח אותנו בסוכה.

ח. קוכמן:

לגבי אותם 2% מהקשישים שנשארו, אם מאפשרים להם להצטרף לדין, זה פתרון רצוי. אם לא, אני רוצה להציע אפשרות שעלחה עוד בזמן הדיונים הקודמים: שיוכלו להוציא בכל חודש 200 - 300 דולר. בין אלה יכולים להיות אנשים אומללים, אין להם קשר עם הבנק. צריך לאפשר להם להוציא מעתה ואילך 200 דולר לחודש מהחסכון, כדי להשלים הכנסתם. הם לא יקבלו ריבית כמו שמקבלים המצטרפים לדין, אבל יוכלו לקבל סכום קטן מדי חודש.

היו"ר א. שפירא:

אני רוצה קודם כל להודות לכם שבאתם לכן. הסוכה היא סוכה שלום, ראיחי כמה נהנו כאן היהודים, היה כמעט קונסנסוס. אני מודה לכם מקרב לב שבאתם, כמעט הרכב מלא של הועדה.

ועתה לענין התוכניות. האוצר רוצה להרוזיח גרוש, ומפסיד דולר. אין לב לתת לאנשים להרוזיח כסף, ובגלל זה שוברים את הראש. אם תהיה תוכנית שכדאי יהיה להסקיע בה, אפשר יהיה למכור את המניות בסך 1.7 מיליארד דולר. כבר היום צריך לחשוב על זה. צריך כבר היום לפתור את הבעיה של 1988. ב-1988 יגיעו לפרעון כל המניות שבהסדר, ולא ידעו מה לעשות. צריך לחשוב על זה היום ולפתור את הבעיה, אפשר לפתור אותה.

י. דרורי:

הועלו כאן שתי הצעות. אני יכול לתת תשובה ברורה בנושא אחד, אינני יכול לתת תשובה בנושא השני.

העניין ייבו אינני יכול לתת תשובה הוא ענינם של 2% מהקשישים של נחנו הוראות לבנק. מבחינה כלכלית הבעיה היא לא דרמטית. לפי חישוב שעשיתי, ההצעה יל חכר-הכנסת רמון ועלה למדינה 1.5 מיליון דולר במעבר מחסימה לשקד. הבעיה היא יותר בעיה ציבורית. נושא כזה אני חייב להביא לפני שר האוצר. שר האוצר איננו נמצא בארץ, כשיחזור לארץ אביא את כל ההצעות לדיון.

בנושא השני אני יכול לומר שכנראה כיוונו לדעת גדולים, החלטנו להמשיך בהפצת שקד. הדבר נחייב חיקון קטן מאד בהקנות, שבשבוע הבא נביא אותו לוועדת הכספים. נשווק את שקד עד 30 באוקטובר.

א. ויינקטיין:

נדוע לא לקבל את ההצעה בענין 2% מהקשישים?

א. ויינשטיין:

מדוע לא לקבל את ההצעה בענין הקמישים שעוד לא מסרו הוראות?

י. דרורי:

כי זה שינוי בהסכמים.

היו"ר א. שפירא:

הישיבה הבאה של הועדה תהיה ב-14 באוקטובר, עם פתיחת מושב הכנסת, אלא אם לפני כן יקרו דברים שיחייבו לכנס את הועדה.

חודה רבה. הישיבה נעולה.

(הישיבה ננעלה בשעה 13:35)